Број 2. У Новом Саду у среду 3. јануара 1907. Година XLII.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. на четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 пот. на четврт године 9 круна 75 пот
За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од пе ка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне, за стран земље годишње 6 круна 50 пот.
Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића
Администрација „Заставе“ налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 29
Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Против министра Полоњија.

Против министра правде Г-зе Полоњија изречено је неколико речи. Истина, речи су тешке. Халмош, који је био и начелник престолнице рекао је у једном друштву, да је садањи министар Полоњи, у времену кад није био министар, учинио што није требао. Наиме је Полоњи као адвокат заступао неку ствар, а у исто време је и као градски заступник бранио ту ствар у градском већу.

Ово су донеле новине и министар Полоњи послао је своје заступнике Халмашу, да га питају, каква је то ствар. Халмош није хтео да каже. Он рече: Жао му је, што је онај његов приватан разговор ушао у новине. Он не може да каже каква је онај случај, то ће казати само на компетентном месту, на суду. Но доцније је Халмош изнео у новинама, да га је др. Полоњи покушао да наговори у једној ствари, баш кад је била конференција у питању пасивне одбране. Халмош је написао и каква је то отприлике ствар. Вели, да се тицало тога, да се премести једна фабрика

Полоњи признаје, да је он говорио једаред са Халмошем о премештају једне фабрике и та је фабрика Гшвиндтова. Али вели ово: Он није у ствари те фабрике говорио у одбору или репрезентанцији, него у приватном кругу. За тим је министар Полоњи штампао читав низ изјава из којих излази, да је и варош желела, да се та фабрика премести. И да је сам Халмош као тадањи начелник града Будимпеште ишао са тадањим фискалом државном секретару Поповићу и заступао тамо ствар, да се Гшвиндтова фабрика у општем интересу премести.

Са запетом пажњом прати сво политичко друштво ову ствар. Све се то узбунило, мере сваку реч и питају: Може ли Полоњи да и даље остане министар?

А шта је у ствари?! Доказано је, да је као адвокат једне фабрике, у приватном разговору, говорио у тој ствари са тадањим начелником. Да није био уједно и варошки представник Будимпеште, нико му то не би замерио. Али он је био варошки представник. И питање је: је ли смео то чинити?!

Клуб Кошутове странке и клуб уставне (Андрашијеве) странке изјавили су, да је министар Полоњи у овој ствари чист. Он је истина био адвокат Гшвиндтове фабрике и био плаћен да брани интересе те фабрике. Но он као варошки представник није ни у одбору, ни у муниципалној скупштини говорио у корист те фабрике. Он је приватно говорио начелнику града, и то у таквој ствари у којој је и сам начелник града ишао у министарство и ту ствар заступао.

Према овоме, што је до сада изашло на видело, држе, да министар Полоњи није компромитован и да може остати на своме месту.

Ми износимо ову ствар већ и зато, да покажемо, како је мађарско друштво осетљиво. Реч је била о томе, да је данашњи министар Полоњи учинио не незаконитост него нешто што није у реду. Била је реч о томе, да је он као варошки представник смео да говори у градском већу и одборским седницама у корист једне фирме, чији је он адвокат. Тек кад се доказало да Полоњи то није радио, и тек после друге писмене изјаве Халмошијеве, усташе његови пријатељи у одбрану његову.

А код нас? Код нас су натпрегледачи рачуна изнели пред сабор 1902. год како је патријарх Георгије, као прота овде примио за ово или оно, а није унео у фондове Исто то и као владика. И данас н. пр оне жалосне демократе око „Новог Србобрана“ метнули прст на чело, па траже да се докаже: Је ли патријарх Георгије дефраудант? И граде се као да нису с тим на чисто

Жалосна сведоџба: Тако се не брани народно достојанство.

Прљави карактери.

Сарајево, 31. децембра.

Прије кратког времена покренули су муслимани још један лист и тако сада имају два листа „Босанско-Херцеговачки Гласник“ и „Мусават“. Правац је листова савремен и племенит, јер заступају слогу међу муслиманима и православнима и жестоко воде опозицију окупаторској влади И тако је „Српска Ријеч“ добила још два друга борца за народна права, а у најновије вријеме изашао је и „Народ“ у Мостару, који ће се прикључити овим трима народним листовима, па тако босанска влада има данас четири опозиционална листа и то један дневник и три недјељна листа. До сада је влада имала само један лист, гдје је своје интересе бранила, а то је „Бошњ к“, а како је видјела да тај фамозни листић није у стању опрати владу од тешких оптужба, које изнашају ова четири опозиционална листа, то је влада покренула идеју, да се покрене један дневник за муслимане, на основи „Бошњака“, па ће тако влада имати два полузванична муслиманска листа. Тај лист зваће се „Огледало“, само не знамо, ко ће се у њему огледати? Влада или народ? Прије 16 година покренула је босанска влада два тобоже опозиционална листа и то „Бошњак“ за муслимане и „Напредак“ за православне. Циљ ових листова бијаше, да народ раздвоји, да посије међу нас мржњу и да нас до крви завади, према оној divide et impera. Православни су намет опозицију одбацили и почели су водити здраву и стварну опозицију, а муслимани су попримили „Бошњак“ који их трује већ 16 година. Овај фамозни лист доста је владине намјере испунио, али кад су покренути листови на здравом опозиционалном темељу, одма је углед овога листића почео падати, те је већ данас дошао до апсурдности. Дакле, поред тога, што је влада овај лист силно пропагирала, новчано помагала и сам Херман одијелни предстојник чланке писао, опет је вриједност његова исплавила, што је и влада осјетила, те сада покреће један дневник

Постанак овога листа врло је сумњив, јер су се ухватила таква факта која свједоче да је његово покретање масло босанске владе.

У окружном затвору налази се неки Тафро, који је био учитељ на препарандији, па је ради неке проневјере дошао у затвор. Како се прича, овај је човјек врло интелигентан, што је и влади познато, ради чега је нудила Тафри, да се прими редакције, па ће га одмах пустити на слободу. Тафро, као поштен човјек, а добар пријатељ свога народа, одбио је ту понуду. Кад није влади овај маневар у-

ПОДЛИСТАК.

ИНВАЛИД.

— Иван Петров!

На овај позив изађе висока, јака људина, онако без одела пред комисију за новачење. Поднаредник га одгура под меру и викну колико је висок. А лекар прегледи »материјал«, опипа му мишице, ноге; окрену га овамо онамо; подиже му већа, загледа у уста и на послетку га запита: фалили му што?

Иван Петров одговори, да је здрав као кремен; да добро види, добро чује; зуби су му здрави, могао би прегристи цев од пушке.

Запише какве је народности, кад се и где родио, а рече да је ковач; код куће у Теплоју има старе родитеље, лепу младу жену; кућа му је крај села, лепо ограђена живицом, а скоро ће их с једним бити више у кући, јер Арина, његова мила женица, већ не сме да иде далеко од куће...

Ово некако није хтела комисија да чује. Упутише га кући, али за три дана да се јави да га обуку...

*

Било је већ доцкан: тишина, мир свуд у наоколо. Ониске у два реда сложене колебице скриле се иза порушених ограда. Нигде свет лости, осим у оној колебици са живицом. У соби седе њих троје, стари Николај Петров, Иверска баба његова и Арина, млада женица, која је недавно донела на свет ону малену плавојку бубицу, коју сад љуља.

Неко време сви троје ћутаху. Премишљали су о нечем. Мора бити да су им мисли тужне биле, јер су наизменце уздисали.

Напослетку старица прекиде тишину.

— Гадно сам снила ноћас Николају. Можда и није био сан, него привидило ми се..

Сузе јој ударише.

— Видила сам сина нашег Ивана.

Лежао је на земљи међу гомилом мртвих војника. Одело му беше крваво а велика рупа тамо око срца, сва се крваво усирила. Баш вод срца; погоди кугла оно добро срце. Дете моје, слатки Иване мој! — јецаше старица. — Шта је сад с њим? — Ако умро, онда немамо ником на свету, ко ће нас помоћи, ко ће нас одржати у старости мој. — А шта ће Арина бити с тобом и овим маленим п... ако се Иван више не врати?

Под дугачким, белим трепавицама старца Николаја као да трепери нешто, али зато он силом гони осмејак на изнурено лице и ухвати ојађеног друга свога за коштане руке и поче је тешити:

— Не бој се Иверска, не тугуј. То је само рђав сан, а то зато што човек дању о том мисли. — Немој мислити на то и ако мислим а ти замисли себи мој положај; и ја сам тамо био у убојном реду, пробила ми кугла и капу, али зато сам ипак здрав дошао кући.

Па и он ће се вратити кући, можда ће и добити медаљу на прси, баш тамо, где сам ти у сну видила рану. Немој плакати друже мој..

Ни деда Николај није веровао у оно што је говорио, али зато је ипак рекао само да утеши тужног друга свога и ону бледу, полуболесну младу.

Али Арина остаде неутешна. Она није ништа снила, али је осећала као да више неће видити војна свога.

*

Док тамо у селу, код куће овако проводе вечери, овако уздишу, овако оплакују, дотле тамо на великом разбојишту на смрт рањен, међу силним »материјалом«, лежи и Иван Петров, који је огорчено напао непријатеља и који га је одбацио, убио. Тамо лежи осакаћена тела, крваво, немоћан, чистити младић који беше пун толиких лепих нада.

Како би то лепо било радити у оном ма-

спио, то је покушала други. На овдашњој гимназији био је неки професор Б шагић, муслиман, кога је влада изненада из службе отпустила. Овај професор тобоже увређен почео је водити опозицију влади и он ће бити уредник овога дневника.

Ово јасно говори, ко покреће овај лист и чијим ће интересима служити. Баш за то што то знамо тешко нам је, да окупаторка замишља муслимане као клин, којим ће разбијати народно тијело Данас, кад је врло нужно, да је муслимански народ једнодушан и да са православнима иде руку под руку, покрећу народни издајници лист, који ће сијати мржњу, који ће народ раздвајати и доводити до братоубилачке борбе Са овим фактом морамо рачунати, али нас тјеши мишљење нашега народа, који је дошао до свјести, те не да, да буде вашарски еспап, којим ће трговати аустријски крамари.

Наше је мишљење, да неће босанска влада ни са овим листом успјети, јер је муслимански елеменат приионио за „Бос Херц. Гласник“ и „Мусават“, јер је видио, да ова два листа браве интересе његове, да жестоко бране ислам од нападаја странаца. Држимо, да није ово послиједњи адут босанске владе, кога баца да завади православне и муслимане на првом мјесту, а на другом, да баци мржњу међу саме муслимане, да се свађају око народних послова, а дотлеће влада спровађати своје паклене намјере и одузимати наша добра. Жалосно је, да босанска влада може још наћи међу муслиманима себи људи, који јој служе за њене прљаве послове против народа, али нас тјеши, да их сваки дан мање има и да ће доћи дан, кад их неће моћи наћи, као што не може међу православнима добити ни једног човјека, који би данас овако јавно примио улогу против свога народа.

Муслиман.

Из политичког живота Угарске.

Афера Полоњи—Халмошева.

Већ од четир дана врло се много говори о овој афери. Умировљени подградоначалник пештански Халмош изнео, је како је данашњи министар правде као члан пештанског варошког већа тај свој положај употребљавао да се обогати, односно као адвокат заслужи новаца. Нарочито је истакнуто било, како је Полоњи из тих разлога живо радио, да се фабрика Гшвинд премести из вароша. — Полоњи је био изаслао Халмошу два сведока, Фрању Болгара и барона Ивора Каша, и ови су изјавили, како Халмош није хтео да им да никаква разјашњења у тој ствари, већ је навео, да ће суду изнети, т. ј. ако га Полоњи тужи.

Будимпештански градски начелник Коломан Филип, који је у то време био варошки фишкал, изјавио је, како Полоњи као варошки представник никад није утицао у такове јавне варошке ствари које би му као адвокату донеле зараде Гшвинд ова творница изјавила је, како у њеној ствари Полоњи није могао утицати са Халмошем у тој ствари 1906. године, као што Халмош наводи, јер је Халмош са фабриком тим већ 1905. потписао уговор о премештању те фабрике.

Коалиција је на страни Полоњијевој. Кошутова странка је закључила, да из свега досадањег не види да је Полоњи што неправилно учинио, она је уз њега тим више, јер види да се том ствари хоће да пољуља и чврстоћа кабинета

„Мађарорсаг“ износи, како се хтела и у Пешти да изведе нека Страснова афера Халмош нема никаквих доказа, јер да има, он би их изнео Позивајући се на суд, хтео би ствар да одуговлачи и да примора министра правде, да тражи заштите код себи потчињених. Онда да изнесу, како је он као министар правде утицао у тој ствари на судије. — То је управо напад на коалицију и за тај напад нашли су личност ону, која у земљи има највише противника.

Угарски сабор.

У седници од уторника продужена је расправа о министарству просвете. Жестоко се претресало о неповољним приликама на будимпештанском универзитету. Универзитетски професор Кмети, који је говорио о тим приликама на будимпештанском универзитету, тражио је за тим и промену закона о народностима. Истакао је, како свештеници немађарских народности не знају мађарски, томе би требало учинити краја.

Румун Ђорђе Маниу истиче, да ако је већ то услов, да сваки држављанин угарски треба да зна мађарски, онда треба усвојити и то, да у основним школама децу треба обучавати на матерњем језику. Врло је тешко, управо немогуће, децу обучавати у основним школама на страном језику. Говори против присилне мађаризације, јер свакој народности треба осигурати слободно културно и материјално развиће. Ако је искључиво Мађар господар, а немађарске народности слуге, то га се треба чувати добро, јер тада се господар и слуга неће никад разумети. Не треба непрестано потрзати реч „издајица домовине“, јер ће она тиме изгубити свој прави значај. Прорачун не прима.

Министар Апоњи ће на све одговорити у данашњој седници од среде.

Судар између Јуста и Кметија

Посланик Кмети у јучерањој седници саборској хтео је да говори и о неморалу, који влада код позоришта. Председник сабора Јуст изнео је, како позориште спада још под министарство унутарњих послова, буџет пак овога је већ расправљен, те по кућевном закону не може дозволити да се сад о тој ствари говори. Кмети је при свем том тражио од сабора да о том говори. Већина Кошутове странке гласала је за то. Јуст је тада узбуђен одгодио саборску седницу и срдито изашао из ње У предворју је рекао јавно, да ће из држања своје странке повући конзеквенције и одмах захвалити на председништву. То је саопштио и министру председнику Векерлеу, коме је једва пошло за руком да ствар изгладе. Кад је председник Јуст после пола сата поново отворио саборску седницу, Кмети је изјавио да неће говорити о позоришту. — Тиме је овај спор решен, но оставио је за собом доста трага.

Нацрт
за Манастирску Уредбу.*)

А. Манастири.

§. 1.

Манастири су побожне задужбине и пребивалишта лица монашког реда здружених у једну духовну заједницу тога ради, да живе по православним монашким правилима (св. Василија великог).

§. 2.

Смер је сваком манастирском добру, да приносима својим издржава манастирско братство, куће и цркве и да потпомаже црквене, просветне, привредне и хуманитарне потребе српског православног народа у карловачкој митрополији.

§. 3.

У области српске карловачке митрополије постоје ови манастири:

1.) У архидијецези: Велика Ремета, Крушедол, Гргетег, Хопово, Беочин, М. Ремета, Раковац, Врдник, Кувеждин са филијалом Ђипшом. Шишатовац са филијалом Петковачом, Бошеново, Јазак, Привина Глава и Фенек.

2.) У епархији пакрачкој: Пакрац, Ораховица и Лепавина.

3.) У епархији горњо-карловачкој: Гомирје.

4.) У епархији будимској: Грабовац.

5.) У епархији бачкој: Бођан и Ковиљ.

6.) У епархији темишварској: Св. Ђурађ, Бездин и Ходош.

7.) У епархији вршачкој: Месић, Војловица и Златица са филијалом Базјашем.

Између горњих манастира могу бити архимандрије ови: Крушедол, Гргетег, Хопово, Беочин, Врдник, Кувеждин, Фенек, Ковиљ, Бездин, Ходош и Месић а остали су игуманије.

§. 4.

Братство се састоји из старешине (настојатеља) манастирског и осталих јеромонаха

*) Почињемо доносити у овом броју „Заставе“ „Нацрт за манастирску уредбу“, како ју је израдио Саборски Одбор. — Тај ће нацрт претрести сабор, чим се састане. — (Пр. ур. „Заставе“).

леном сеоцету, у оној крајњој оронулој воле бици, где је оставио своје драге старе родитеље, своју срећу, свој живот и оно мало невинашце, које није могао на опроштају ни пољубити, јер се баш онда праштао кад је требало на свет да дође. Плакао је и он и Арина. Опростили се као да на смрт иде.

Како је лепо себи оцртао будућност, своју радионицу, где ће он радити за њих све, трудиће се, мучиће се, само да не оскудевају.

Како би му слатко пао хлебац у кругу својих милих и драгих. Својом вредноћом дотерао би да буде први мајстор у селу. Каква би то радост била, какво задовољство...

Тако је он сневао, тако је он себи оцртавао будућност своју, а кад је стао пред комисију за новачење, не дадоше му скоро ни да се опрости од својих — морао је да иде.

Однесоше га далеко, у туђину, далеко од села његова, далеко од познатих својих.

Натакоше му на главу чаков, дадоше му у руке оружје и настаде патња тамо међу туђим светом у туђини.

Мисли су му увек биле код куће: живели или су умрли; како са женом, а како је са мајушним дететом његовим, кога још није ни пољубио и шта му раде стари родитељи..

Био је тужан. Нико није разумео боле његове, нико га није могао утешити.

Зашто су га донели овамо у туђину, где ни груда земље није њихова, за коју би вредно било умрети.

А с дана у дан крвопролиће све грозније и грозније. Једног дана дође ред и на њега. Био је рањен. Оставише га са више стотина другова да се бори смрћу. Не беше милосрдне руке да му прободе измучено срце.

Лежао је тамо у великим боловима, док га не покупише са осталим друговима и однесоше у некакву болницу, где му одсекоше раздрускану ногу и заменуше је дрвеном.

*

У селу се шириле страховите вести. Долазише богаљеви доносећи вести о овом а оном — али о Ивану није знао нико ништа На послетку једно писмо — које је писао један момак из села — донесе вест, да Ивана Петрова више не чекају.

Кад је чула то Арина, сруши се од бола и паде у постељу. Осам дана је долазила њој врачара из вароши, а деветог већ није била нужна. Други дан дошао је свештеник и неколико људи те изнесоше младу женицу, а за неколико дана и мало чедо њено, тамо ван села и саранише их.

*

Тек што се осушише сузе на оној маленој крстачи, а стиже кући човек некад пун најлепших нада, а сад изнурен, изломљен телом и духом, хром са дрвеном ногом, али му на прсима висаше она предсказана медаља.

На жељезници очекиваху их, њих богаљеве, а оданде је сваки одлазио на коли у своје село.

Ивана Петрова није очекивао нико. Гледали су га, кад је ушао у село, као да је туђин какав.

Једва га познадоше и најбољи пријатељи његови, јер га је сваки држао за изгубљеног.

Код куће беше два-пут радоснији састанак у првом тренутку, али после...

Кад је Иван дознао, да му његову љубав, срећу саранише, отишао је право на гробље и пао је по цвећем засађеном гробу и плакао је, јецао је; пустио је нека слободно теку оне капљице туге и невоље, чега му препуна беше душа његова. Кад се сасушио извор суза, подиже се и забоде штаку уз крстачу, здера с прсију награду храбрости његове и обеси је о штаку.

Још се једном помоли Богу и лати пушку, коју је донео са бојног поља. Окрену се селу и опет се опрости.

Други дан нађе га гробар пробијена срца и сарани га тамо поред његових.

Од то доба двоје старих пребијају се од немила до недрага просећи од села до села.

Заједно одлазе тамо до два гроба, да се исплачу и Богу помоле.

Превео —ор—

и монаха. Чланови братства су унутрашњи, који у манастиру стално станују, а спољашњи су они, који су размештени по епархијама у разним службама, које су скопчане с платом или су бесплатне.

Б. Манастирска добра.

§. 5.

Манастирска добра су народна црквена добра, а међу та добра спадају:

1. Куће, цркве и остале зграде.
2. Орања земља, ливаде, пашњаци, виногради, воћњаци и шуме.
3. Камени, кречни и други рудници.
4. Ритови и риболови.
5. Водениц·, млинови и пилане.
6. Штампарије.
7. Готовина и
8. Државне и друге хартије од вредности добивене са откупљена земљишта или права, која су била скопчана са непокретнинама.

§. 6.

Манастирском добру припадају и драгоцености, украси, црквеоо одело, старине манастирске архиве и књижнице, што све може да послужи манастиру и братству на употребу. Од драгоцености, украса и старина, које не служе манастиру, имају се ради безбедне сахране сместити у „Народни Музеј српске православне карловачке митрополије у Ср. Карловцима“.

§. 7.

Од чистог прихода може се, ако манастир добро напредује, оставити манастиру 3—5% на делење милостиње, док се остало од чистог прихода има да подели на две половине, те једна половина иде у манастирски фонд, а друга у клирикално-школски фонд. Ако би Митрополијски Административни Савет уз одобрење Саборског Одбора одлучио, да се има основати српска автономна економска школа, коју ће нарочито посећивати и манастирски ђаци, тада осим тога имају манастири, да дају прилоге за ту школу према размеру, што га установи Митрополијски Административни Савет уз одобрење Саборског Одбора.

§. 8.

У смислу митрополијске уредбе (§. 57.) у опсегу митрополије карловачке главну управу над српским манастирским добрима има и врши Митрополијски Административни Савет.

(Наставиће се)

Позив на претплату.

1. јануара 1907. године отварамо нову претплату наву лирчетврт.

„Застава“ излази два пут дневно, а стаје као и до сад на три месеца **8 круна** за све оне, који желе да им се „Застава“ **дневно један пут** поштом шаље, а на месец дана **2 круне 70 потура**. — За оне, који желе, да им се лист шаље **два пут дневно** поштом стаје **9 круна 75 потура**.

За Нови Сад стаје „Застава,“ кад се два пут дневно шаље лист кући, **9 круна на три месеца.**

Ми ћемо и даље чинити све што можемо, да одржимо „Заставу“ на оној висини, која одговара угледу народа и радикалне странке и молимо све пријатеље листа да нас у овом послу помогну.

За време трајања седница српског народног црквеног сабора доносиће „Застава“ најтачније и најбрже извештаје, на које упозорујемо наше поштоване претплатнике и пријатеље листа.

Обраћамо нарочито пажњу на **„Заставине“ бројеве од петка, вечерњи и јутарњи број уједно.** Овако проширени народни бројеви доносе расправе о задругарству, привреди, о народном здрављу, о правним поукама и т. д. Ти се бројеви удешавају за најшире кругове, а претплата за њих стаје **4 круне годишње а на три месеца 1 круна.**

Најлакше се претплаћује **поштанском упутницом.**

По решењу управе, лист се ником **не сме** давати на вересију.

У Новом Саду, децембра 1906.

Уредништво и администрација „ЗАСТАВЕ“

Вести из места и са страна

Демонстрације на Реци.

Поводом тога што су ово дана поново биле демонстрације на Реци против Мађара, некоји новинари потражили су речког гувернера Наку, да чују од њега што о приликама на Реци. Нака се бави сада у Будимпешти, где са владом хоће да се споразуме о уређењу судске ствари на Реци. Нака је изнео новинарима, како је тешко ишло да се од речке општине узме вођење матрикула, требало је за то упрао присилних мера. Нагласио је још, како се ствар вођења државних матрикула неда више променути и како је решење тога питања већ свршена и коначна ствар. Засебна канцеларија државна водиће матрикуле на Реци.

Жртве угљеног гаса.

Угљени гас у својој сезони купи своје жртве. Јављају нам за такав један несрећни случај из Суботице. Марко Арадски пре но што ће лећи да спава, напуни пећ угљем, те да не би топлота одилазила из собе, са својом женом запуши крпама рупу од цеви. Затим легну обоје. Сутра дан беше већ подне, када осталим укућанима упаде у очи да Арадски не изилазе из своје собе. Слутећи зло почну лупати на врата Арадскова стана, но нико им се не одазове. Тада иставе врата. У соби пуној дима непомично је лежао и муж и жена. О овој несрећи одма известе власт, и ова са лечницима одма изађе на лице места. Загушени брачни пар изнесу на ваздух и почну покушавати, да их вештачким дисањем поврате у живот. Ну беше узалуд, Арадски беше већ мртав Жену му пак оживе и тешко болну пренесу је у болницу.

Нечовечно дело.

Из Деве јављају: У општини Тордошу ушла је жандармерија у траг једном зверском делу. Старац Јон Жунга преписао је све своје имање на своју родбину под условом, да га има ова издржавати до краја живота његова. Старац је био врло здрав и чио, те се родбини учинило да врло дуго живи, с тога је ова закључила, да га се на грозан начин курталише. Одвезли су старца у једну усамљену шталу и везали су га за јасле и тако га оставише читаву недељу дана. Кад је јадника почела ужасно да мори глад и жеђ, почео је очајно да запомаже. Жандари, који су случајно туда патролирали, чули су то очајно запомагање, те одмах дошли да виде шта је. Призор је био ужасан: У пустој ледној штали за јасла привезан старац, једва се још копрца и вапије за помоћ. У лицу сав помодрио и унакажен од страшне борбе са глађу и жеђу. Одмах су га ослободили, но све је било узалуд; за неколико тренутака после тога пресвисну је. Нечовечна и зверска родбина ухапшена је и признала је већ свој ужасан грех, те сад чека и заслужену награду.

Разбојници на кијевском свеучилишту.

Прошле недеље, како јављају петроградски листови, догодио се нечувен, дрзак разбојнички покушај у Кијеву. Четир до зуба наоружана разбојника у сред бела дана навале у кијевско свеучилиште у намери, да пороби свеучилишну благајну. На вику послужитеља дотрчи више професора у собу, где је била благајница, на што разбојници почну пуцати из револвера. На пуцањ појуре из дворана и слушаоци, на што разбојници стругну. У борби са разбојницима рањена су два професора, благајник и један слуга. Професор енглеске књижевности рањен је врло опасно. Разбојници нису још похватани.

Љубав до безумља.

У Лиси десио се један случај, који живо потсећа на историју Кармене. Неки војник, по имену Јозе, често је одлазио једној породици, и свакад би малој Филомени, којој је било три године, доносио по какву посластицу. Временом дете одрасте и развије се у праву лепотицу. Када је девојче навршило четрнаесту годину, запроси је, али му девојче одговори, да му не може бити женом, јер га воли само као доброг и оданог пријатеља. У Јозеу букну страст и заверн се, да девојка неће никад бити жена другога и одјури. После неколико дана одлучи се гоњен страшћу на очајно дело. Памет му се побркала и у очајању потегне оружје на девојку, али је само мало здере кожу са главе. Суд га ради тога осуди на три године тамнице. Филомена је писала суду и преклињала га, да ослободи „сиротог Јозеа“, она не тражи, да се он казни. Од то доба протекле су три године. Пре неколико дана ослободио се Јозе тамнице, но и сада је мислио само на девојку, коју је већма обожавао но игда. Запроси је по други пут, али девојка остане при својој ранијој одлуци. Прошлог понедељника огорчени љубавник увреба девојку, пукне из револвера два пут на њу, али је не погоди. Мислећи, да је убио, напери револвер и на себе и убије се. Тако је свршио несрећни Јозе, кога је љубав довела до безумља.

Изгорело осам душа.

Из Великог Варада јављају ово: У оближњој овдашњој румунској општини Даношу, сељак Матија Пашк, пре но што је са својом породицом легао, добро је заложио у пећ. Кућа која је била саграђена од лако запаљиве грађе, поче ноћу да горе. За тили час је обузе сву пламен и она се срушила. Сутра-дан нашли су спржене лешеве Пашка, жене му, матере и четсро деце под рушевинама и гаром.

Изгорела фабрика.

Из Великог Бечкерека јављају: Фабрика Калмара у оближњем месту Санаду огрезла је прошле ноћи одједном сва у пламену. Пожар се ширио муњевитом брзином. Фабрика је за тили час сва изгорела. Штета је огромна.

Позив.

ГГ. посланицима српске народне радикалне странке.

ГГ. посланике српске народне радикалне странке за српски народно црквени сабор молим, да неизоставно дођу у клубску седницу 8. (21) јануара у 4 сата по подне у Срем. Карловце, а у саборску клубску дворану.

Рума, 2. јануара 1907.

Др Жарко Миладиновић,
председник клуба.

Брзојави „Застави“.

Стигли 3. јануара.

Угарски сабор.

Будимпешта. Министар Апоњи узима у заштиту професоре против напада Хенцових. У погледу трећег универзитета подноће се ускоро законски предлог. При избору места, разуме се по себи да ће бити од пресудног значаја национални и културни интереси.

Афера Полоњи Халмошева.

Будимпешта. Варошки представници унутарње вароши изјавили су Полоњију своје пуно поверење и своје поштовање. Са презирањем одбијају тужбе, које иду само за тим, да Полоњија политички убију.

Мере против народности.

Пожун. У словачким редакцијама изведене су преметачине, скривљују их панславистичким агитацијама.

Чеси за Словаке.

Брно. У чешким општинама Моравске потписује се молба на владара, да помилује Словаке, који су због политике осуђени.

Потрес земље.

Њујорк. Варош Кчингстон на Јамајци разорио је потрес земље. Многи су том приликом погинули.

Прилике у Русији.

Петроград. Ноћас је у кредитној банци била експлозија. Зграда је изгорела. Многи су погинули.

Искочио воз.

Гачина. Брзи воз који је одавде отишао са многим велико достојницима искочио је из шина. 6 жељезничара су тешко рањени.

Трговина.

НОВИ САД, 28. децембра 1906. године.

Пшеница прве каквоће 13 к. 70 п. до — к. — п.	
Пшеница нова — к. — п. до — к. — п.	
Пшеница средња 13 к. 10 п. до 13 к. 20 пот.	
Пшеница лакша 12 к. 80 п. до 13 к. — пот.	
Паполица нова — кр. — п. до — кр. — пот.	
Јечам 12 круна — пот. до — кр. — пот.	
Зоб нова 13 кр. 40 пот. до 13 кр. 70 пот	
Кукуруз у зрну н. 9 кр. — п. до 9 кр. 40 п.	
Кукуруз у клипу н. — кр. — п. до — кр. — п.	
Маст 132 кр. — пот. до — кр. — пот.	
Сланина 132 кр. — пот. до — кр.— пот.	
Сланина паљена 132 кр. — п. до — кр. — п.	
Свињи угојени тешки 94 до 96 пот.	
Свињи средњи . . 90 до 92 „	
Свињи лаки . . . 84 до 88 „	
живе мере.	

ПОЗИВ
на
I. РЕДОВНУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ
СУБОТИЧКЕ СРПСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ д. д.

која ће се одржати 3-ег фебруара (21-ог јануара) 1907. године у 2 и по сата после подне у заводским просторијама, на коју се г. г. деоничари учтиво позивају.

ДНЕВНИ РЕД:

1. Избор 2 члана за оверовљење скупштинског записника.
2. Извештај управе о раду завода у прошлој години.
3. Полагање рачуна и предлози управе о подели дивиденде и улога у резервни фонд
4. Извештај надзорног одбора.
5. Одобрење закључних рачуна и давање разрешнице управном и надзорном одбору.
6. Избор двојице чланова у управни одбор.
7. Избор надзорног одбора
8. Избор једне трећине одбора.
9. Евентуални предлози деоничара у смислу §. 30 осн. прав.

Из седнице управног одбора Суботичке Српске Штедионице д. д. држане 12-ог јануара 1907.

Управа.

Примедба: У смислу §-а 19 основних правила деоничари, који желе учествовати у скупштини, морају 8 дана пре ове своје на се писане деонице депоновати у благајну завода.

УТАКМИЦА
НАГРАДА
НА АДРЕСЕ

Једна велика извозна трговина потребује, ради разашиљања својих цевовника, адресе од особа ваљаних и сигурних, као: **министера, куће, и земљопоседнике, закупника, државних и приватних чиновника, учитеља итд.** Трговце и фирме, који се налазе у адресарима искључени су. — Подписани биро за огласе, коме је поверено да изврши овај посао, расписује овим ове утакмичне награде:

I. Награда:
Један џепни златан сат добија онај, који највише адреса пошаље.

II. Награда:
Један врло леп сребрн џепни сат са ланцем (добија онај, који за првим највише адреса достави.)

III. Награда:
Један сервиз за јело за 6 особа (добија онај, који трећи по реду достави број адреса).

IV. Награда:
Једна гарнитура за кафу за 6 особа (добија онај, који четврту по раду достави количину адреса.

V. Награда:
Једна врло дивна ташула за цигарете (добија онај, који пети по реду пошље највише адреса.)

VI. Награда:
Једна врло лепа мастионица (добија онај, који шести по реду пошље највише адреса).

Свима онима, који нам **пошљу 100 или више добрих и истинитих адреса** даћемо мање или веће поклоне. — Распис награде важи само за адресе из провинције, Будимпешта је искључена, и могу се адресе осим места становања дотичног утакмичара и адресе из читаве околине и жупаније послати. — Молимо да се до

5. (18.) овог месеца

који желе учествовати при овој утакмици поштанском дописницом сви пријаве, који желе учествовати при овој утакмици, како би им могли послати потребни број табака, на којима се тачно имају испунити,

Само на нашим табацима уписане адресе имају право на утакмицу.

Рок за утакмичку награду траје до

18. (31.) јануара 1907.

Награде се подељују 16. фебруара (1. марта) и добитци се одма разашиљу.

6 1—1 **Annoncen-Bureau**

JULIUS LEOPOLD

Budapest, VII, Erzsébetkörút 41.

Још се може добити

Календар „РАД“ за 1907.

ако се што пре поручи код

Управе друштва »Рад« у Руми.

Цена је календару 70 пот. (35 новч.) а на више даје се рабат од 33⅓%. — Поручбине ће се одма одправљати.

Нова српска галантериска и кратке робе трговина,

Бранка Чавића

Нови Сад. код „Беле Мачке“ главна ул. бр. 29.

Препоручује своје богато стовариште, **женских блуза шосова, жипона бела веша, мидера, чипке, рукавица, појасева,** и разна **ауфпуца,** даље, све **прибоје за ручне радове,** исто тако **и мушких краватни кошуља** и т. д.

Послуга тачна са утврђеним и јефтиним ценама. 1649 9—15

ТРАЖЕ СЕ

ПОУЗДАНИ АГЕНТИ И ПРЕПРОДАВЦИ

за сва места у Бачкој жупанији.

Оферте треба упутити на

„Hungaria“ Kunstdünger-, Schwefelsäuere und Chemische Industrie Actiengesellschaft Budapest, V. Fürdö utcza 8.

1728 3—3

КО ПАТИ ОД КОСТОБОЉЕ, РЕУМАТИЗМА **бола у куковима,**

нека купи једну флашицу

Дра Флеша Гихт-флуид

који кост бољу, реуматизам, руку, ногу, леђа — и болове у крстима изнемоглост у рукама и ногама, као и отоке сигурно лечи Дејство се осећа кроз најкраће време. Добија се у Dr. E. M. Flesch' „Ma- gyar Korona“ — Apotheke Györ, Baross ut 24

Флашица од 1½ деци кр. 2. За дужу употребу породична флаша кр. 5. Кад се поручи 3 мање или 2 веће породичне флаше, шиље се уз плаћену поштарину пакет! 1269 19—36

Својим поштованим гостима честита

Нову 1907. Годину

Карло Шенхајм
кафана Абација.

11 1—1

ПОМОЋНИК

за мануфактурну радњу у Перлезу може ступити 1. марта 1907. Мора бити добар аранжер излога, вешт продавац и да говори српски немачки и мађарски. — Понуде треба шиљати на

Марка Босковица
у Велегиш п. п. Стари Бановци.

1739 2—3

ВИНО! ВИНО!

Ко жели имати најбољих

далматинских вина,

нека се обрати на посједника и трговца

Ант. Транфића,
Пола.

Цјенници бадава и франко. — Солидни заступници траже се. 10 1—10

ПРОДАЈА КУЋА И ЗЕМЉЕ
у Митровици.

Продајем своје куће у Митровици:

1.) Кућу на пијаци куће број 412
2.) Кућу код 3 краља „ „ 322
3.) Кућу у пароброд-ској улици . . „ „ 890
4.) Кућу у казанџиј-ској улици . . „ „ 425
5.) 5. јутара земље у митровачком хатару.

Купце молим да се директно са понудама на мене обрате. Ја долазим сада у суботу 29 ов. мес. у Митровицу.

1701 5—6 **Др. Јован П. Панаотовић**

Мушког и женског зимског рубља (трикова.)

Рутних радова.

За празнике ради пазара обратите се на трговину

код „РОДЕ“

где ће те наћи увек робе **најновије моде** као велики избор **мушких шешира, кошуља, крагнова, манцетни** најбољега квалитета признате светске марке **ЛАВ** укусне, **најмодерније краватне** и т. д.

У женској моди

препоручује велики избор **најновијих** сваковрсних **блуза** уз **врло снижене цене** даље **жипона, појасева, француских мидера, шалова** и за **женска одела укусних и најновијих накита** и т. д. **Тачна послуга, утврђене цене.** За многобројну посету моли, с особитим поштовањем

1682 7—15 **С. КОВАЧ, Нови Сад**
трговина код „РОДЕ“ главна ул. 25.

Прве врсте кајача (гајочне.)

Мушких и женских кишобрана.

Одговорни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Светозар Марковић Српска штампарија д.д. Свет. Милетића у Новом Саду